

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 16.Gf.40.282/2024/17-I.

A felperes:

Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője:

Dr. Marcingós László Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Marcingós László ügyvéd)

(Cím9)

Az alperes:

Alperes1 Zártkörűen Működő Részvénytársaság I. rendű

(Cím1.)

Alperes2 II. rendű

(Cím3)

Az alperesek képviselője:

Dr. Szabó István Tamás Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szabó István Tamás ügyvéd) az I. rendű alperes képviseletében

(Cím12)

dr. Serfőzőné dr. Fábián Erzsébet ügyvéd a II. rendű alperes képviseletében

(Cím11)

A per tárgya: deviza szerződés érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság: Balassagyarmati Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 27.P.20.314/2024/10.

A fellebbezést benyújtó fél: felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 (tizenöt) napon belül 381.000 (háromszáznyolcvanegyezer) forint másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 (hatvan) napon belül 1.336.678 (egymillió-háromszázharminchatezer-hatszázhetvennyolc) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlája javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint néhai felperes..., valamint Felperes1 felperes 2008. január 3. napján az alperesnél kölcsönkérelmet terjesztett elő, amelyben a hitel devizanemként CHF alapú hitelt, az igényelt hitel összegeként 106.532 CHF-et tüntettek fel. A kölcsönkérelemben a kölcsönigénylés aláírásával kijelentették és elismerték, hogy az igényelt kölcsöntermékre vonatkozó tájékoztató anyagot átvették, az igény elbírálásához, esetlegesen folyósításához és a szerződéskötéshez kapcsolódó, azzal járó díjakról, költségekről; a teljes hiteldíj mutatóról, a kölcsönhöz kapcsolódó kamat, kezelési költség, prolongálási költség igénylés időpontjában hatályos mértékéről tájékoztatást kaptak úgy szóban, mint a kifüggesztett hirdetemény útján, a kapott tájékoztatást megértették, és az abban foglaltakat tudomásul vették.

[2] 2008. január 11. napján néhai felperes... adós és a felperes mint adóstárs a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól szóló tájékoztatást írt alá. A tájékoztatás szerint a kölcsönszerződés megkötésével tudomásul vették, hogy a bank a folyósított kölcsönösszeget a választott devizanemben tartja nyilván, és az adós/adóstárs arra vállal kötelezettséget, hogy a kölcsönt a választott külföldi devizában fizeti vissza. Tekintettel arra, hogy a forint és a szerződés szerint választott idegen deviza átváltási aránya – árfolyam – a napi piaci mozgások hatására változhat, a bank felhívja a figyelmet, hogy egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés az adósnak/adóstársnak előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. Ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekszik a finanszírozás ellenértéke: a tőkeösszeg és kamatainak (törlesztőrészleteinek) megfizetéséhez ebben az esetben magasabb forint összeg szükséges – tehát ebben az esetben a felvett devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell – a megfelelő devizanemre átváltva felhasználnia. A kölcsönszerződésen az adós/adóstárs az aláírásával igazolja, hogy ennek a finanszírozásnak a kockázatairól világos tájékoztatást kapott, a kockázati összetevőket ismeri és a hitelt ennek ismeretében is fel kívánja venni.

[3] A felperes és felperes... mint adósok, valamint az alperes között 2008. január 11. napján 2218181 számon kölcsönszerződés jött létre CHF alapú szabad felhasználású jelzáloghitelre egyenletes részletfizetéssel, 6 hónapos kamatperiódussal, 106.532 CHF összegű kölcsön tárgyában. A kölcsönszerződést tanú4 közjegyző K.... ügyszám alatt 2008. január 11. napján közjegyzői okiratba foglalta. Az alperes a kölcsönszerződés alapján 2008. január 31. napján 16.708.479 forint összegű kölcsönt folyósított a felperes lakossági folyószámlájára. A felperes és adóstársa 2011. december 15. napjáig fizették a törlesztőrésztörszletet, ezen időpontot követően további törlesztést nem teljesítettek. Az alperes által készített törvényi elszámolást 2015. május 18. napján átvették, azzal szemben panasszal nem éltek.

[4] A felperes és néhai felperes... módosított keresetükben a szerződés semmisségének megállapítását és hatályossá nyilvánítását kérték azzal, hogy azt nem vitatják, hogy 2011. december 15-én 14.629.868 forint volt a fennálló tőketartozásuk. Az eredeti állapot helyreállítása körében a felperes tartozik visszafizetni az alperesnek 24.845.188 forintot, az alperes tartozik visszafizetni a felperesnek 8.633.033 forintot, így a felperes tartozása 16.212.155 forint. A szerződés semmisségét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 200. § (2) bekezdésére, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 210. § (1) és (2) bekezdésére, valamint a rPtk. 217. §, 218. §-ára alapították. Álláspontjuk szerint a perbeli kölcsönszerződés nem devizaszerződés, az nem tartozik a DH törvények hatálya alá.

[5] Hivatkoztak rá, hogy a hitelező a szerződéskötéskor és a folyósításkor is vételi árfolyamot alkalmazott, ez pedig mindkét esetben tisztességtelen, semmis, a tisztességtelen feltételt pedig a szerződésből el kell hagyni. Az árfolyamkockázati tájékoztatás elégtelensége miatt pedig a teljes devizakonstrukció kiesik a szerződésből. A kockázatfeltárás nem előzte meg a szerződéskötést, hanem azzal együtt történt, így az tisztességtelen, továbbá nem felel meg az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-26/13., C-38/17., C-118/17., C-483/16., C-227/18., C-51/17., C-127/17., C-186/16., C-486/16., C-932/19. és C-609/19. számú döntésében foglaltaknak. A szerződés a jó erkölcsbe ütközik, ugyanis a bank a szerződéses szabadsággal úgy kívánt visszaélni, hogy akarata az adós megkárosítására irányult, így a szerződés a rPtk. 200. § (2) bekezdése alapján is semmis. Kérték továbbá a szerződés részévé váló azon általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítását, mely a közjegyzői okiratba foglalást írja elő folyósítási feltételként.

[6] Az I. rendű alperes kérte a kereset elutasítását és a felperes perkiöltségben való marasztalását. Álláspontja szerint a szerződés a keresetben hivatkozott okokból nem semmis. A szerződés VII. pontja tartalmazza, hogy a bank felvilágosította az adóst arról, hogy jelentős árfolyamkockázata keletkezhethet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, ezen kívül külön tájékoztatást is átadott az adósnak a devizában történő finanszírozás kockázatairól. A tájékoztatás a rHpt. 203. § (7) bekezdésében, valamint a 6/2013. PJE határozat II.3. és III.3. pontjában kifejtetteknek mindenben megfelel, az nem megtévesztő, kitér az árfolyamváltozás törlesztőrésztörszletekre gyakorolt hatására és arra is, hogy a

kedvezőtlen változás a fogyasztót fogja terhelni. A szerződésben rögzített tájékoztatás megfelel a C-186/16. és C-51/17. számú EUB döntésben foglalt követelményeknek is, konkrétan rögzíti, hogy a kedvezőtlen árfolyamváltozás az adóst terhelő pénzügyi kötelezettséget akár jelentős mértékben is megnövelheti. A kockázatfeltáró nyilatkozat aláírása időben megelőzte a kölcsönszerződés aláírását. A tájékoztatásból egy átlagosan körültekintő fogyasztónak értenie kellett azt, hogy egy számára kedvezőtlen árfolyamváltozás gazdasági következménye az, hogy növeli a hitelszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit, mivel emelkedik a törlesztőrészlet, és a tőketartozás forintban kifejezett összege is. Hivatkozott rá, hogy a 6/2013. PJE határozat alapján a szerződés tárgyának egyértelmű meghatározásához önmagában elegendő a kölcsönösszeg CHF devizanemben történő rögzítése. A 6/2013. PJE határozat indoklása szerint pedig a deviza alapú kölcsönszerződés konstrukciója nem ütközik nyilvánvalóan a jó erkölcsbe.

[7] A II. rendű alperes a kereseti kérelemnek történő helyt adást nem ellenezte.

[8] Néhai felperes... 2022. június 8. napján elhunyt, ezért az elsőfokú bíróság megállapította, hogy jogutódja Felperes1 felperes.

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 701.254 forint + áfa perköltséget és az állam javára 1.002.500 forint feljegyzett eljárási illetéket.

[10] Indokolásában kifejtette, hogy a felperes és néhai adóstársa az általuk aláírt kölcsönkérelem alapján CHF alapú hitel folyósítására terjesztettek elő igényt, így alaptalan az a hivatkozása, hogy akarattuk forint kölcsön igénylésére irányult. Az alperes által küldött törvényi elszámolással szemben nem terjesztettek elő panaszt, így az felülvizsgálnak minősül. A perbeli szerződés megkötésére a 2014. évi XXXVIII. törvényben (a továbbiakban: DH1 törvény) meghatározott időszakban került sor, a felperes és adóstársa fogyasztónak minősülnek, a szerződés fogyasztói kölcsönszerződés, amely egyedileg meg nem tárgyalt egyoldalú szerződésmódosításra (kamat-, költség-, díjemelésre) vonatkozó rendelkezést tartalmaz, így az a DH törvények hatálya alá tartozik. Amennyiben a forintban folyósított összeg nem felel meg a kölcsönszerződésben rögzített 106.532 CHF összegnek, az nem eredményezi a szerződés semmisségét, hanem a felek közötti elszámolás körében lenne figyelembe vehető. A kölcsönszerződés nem kizárólag a kamatot tünteti fel, hanem tartalmazza a felperest terhelő költségeket is, ezért az megfelel a rHpt. 210. § (1)-(2) bekezdésében foglalt előírásoknak. Nem semmisségi ok, hogy a kölcsönszerződés folyósítási feltételként előírja a szerződés közjegyzői okiratba foglalását, mivel a közjegyzői okirat a már megkötött és az adósok által aláírt kölcsönszerződést tartalmazza.

[11] A 6/2013. PJE határozat 2. pontja szerint a deviza alapú kölcsönszerződés mint szerződéstípus önmagában amiatt, hogy a kedvezőbb kamatmérték ellenében az árfolyamkockázat az adósnál jelentkezik, nem ütközik jogszabályba, nem ütközik

nyilvánvalóan a jó erkölcsbe, az nem színlelt szerződés. A szerződés VIII. pont 10. pontja szerint az adósok tudomásul vették, hogy a hitel árfolyamkockázatát a THM nem tükrözi, az árfolyamkockázatról szóló külön lapon aláírt tájékoztatás pedig nevesíti, hogy az árfolyam-emelkedés az adósoknak többletköltséget okozhat.

[12] Az 1/2016. PJE határozat III/1. c) pontja értelmében a DH1 és a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) rendelkezési alapján megállapítható, hogy a jogalkotó – utólag – kiküszöbölte és orvosolta a folyósított kölcsön, illetve a meghatározott törlesztőrészek összegében jelentkező tisztességtelen, különmemű devizaárfolyamokat és a tisztességtelen, egyoldalú kamat, költség és díjemelést lehetővé tevő, egyedileg meg nem tárgyalta, illetve általános szerződési feltételeket. Ezzel a jogalkotó nem csak a múltat, hanem a jövőre nézve a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésekkel kapcsolatos perekre is irányadóan rendezte az alkalmazandó deviza átszámítási árfolyamot, valamint a kamatok, a költségek és a díjak mértékét. Mivel pedig ezek meghatározása törvényen alapul, e feltételek szükségképpen tisztességes, általános, illetve egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltételt jelentenek és szerződéses tartalmat eredményeznek, továbbá jogszabályba ütközőnek sem minősülhetnek. A C-483/16. számú EUB döntés nem zárja ki a DH1 és DH2 törvények alkalmazhatóságát.

[13] A kölcsönszerződésben, valamint a külön aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltak szerint az adósok tájékoztatást kaptak az árfolyamváltozásban rejlő kockázatról, a tájékoztatás kiterjedt az árfolyam kedvezőtlen megváltozásának reális lehetőségére, valamint az ebből eredő, előre ki nem számítható többletköltség felmerülésére. Ezek alapján az alperes sem a rHpt. 203. § (6) bekezdésében, sem a rPtk. 205. § (3) bekezdésében írt kötelezettségét nem szegte meg. A kockázatfeltáró nyilatkozatba foglalt tájékoztatásból az adósok felismerhették a tagállami fizetőeszköz súlyos leértékelődésének lehetőségét, azt, hogy a svájci frank forinthez viszonyított árfolyama előre meg nem becsülhető mértékben, azaz korlátlanul is megemelkedhet. Ebből felismerhették azt is, hogy a svájci frank árfolyamának emelkedése következtében akár korlátlanul is megnövekedhetnek a törlesztőrészek, ez pedig azzal járhat, hogy a kölcsönszerződések teljesítése gazdaságilag nehezen viselhetővé válik. A tájékoztatásból felismerhető az is, hogy az árfolyamváltozás kockázata milyen mechanizmus szerint hat ki a törlesztőrészek összegére, rávilágít arra, ha nő a svájci frank árfolyama, akkor növekszik a törlesztőrészek összege is. Az alperes tájékoztatása világos és érthető volt, így az adósoknak tudomással kellett bírniuk a svájci frank bármilyen mértékű emelkedésének lehetőségéről, az árfolyamváltozás lehetséges hatásairól, az árfolyamkockázat őket terhelő korlátlan mértékéről.

[14] Az elsőfokú bíróság azt is vizsgálta, hogy az alperes árfolyamkockázatról történő tájékoztatása megfelelt-e az EUB által felállított követelményrendszernek. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a tájékoztatás a C-26/13., C-186/16., C-51/17. és C-609/19. számú EUB ítéletekben foglalt elvárásoknak, továbbá a rHpt. 203. § (7) bekezdés a) pontjában foglalt feltételeknek megfelelt.

[15] A 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 1. cikk (2) bekezdése alapján kifejtette továbbá, hogy az Irányelv hatálya nem terjed ki a kötelező érvényű nemzeti jogszabályi rendelkezéseket tükröző azon feltételekre, amelyek a kölcsönszerződés fogyasztóval történt megkötését követően váltak a szerződés részévé, és amelyek arra irányulnak, hogy a nemzeti bank által meghatározott árfolyamot előírva más szabályt léptessenek a szerződés valamely semmis feltétele helyébe. Ebből következően az MNB árfolyamának alkalmazását előíró jogszabályi rendelkezésnek megfelelő feltétel nem tartozik az Irányelv hatálya alá, vagyis annak tisztességtelensége az Irányelv 1. cikk (2) bekezdése, illetve az azt a hazai jogba átültető rPtk. 209. § (6) bekezdése alapján nem vizsgálható.

[16] Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a C-118/17. számú EUB döntés felperes által hivatkozott rendelkezése arra az esetre vonatkozik, ha a bíróság megállapítja a szerződés érvénytelenségét, így az jelen per elbírálása szempontjából nem bír relevanciával. A C-932/19. számú EUB döntés felperes által hivatkozott szakaszai szintén a szerződés érvénytelenné nyilvánításával kapcsolatosak, így azokat is abban az esetben kell vizsgálni, amennyiben a szerződés érvénytelensége megállapítható lenne. Utalt arra, hogy ezen ügyben az EUB megerősítette, hogy az árfolyamrésre vonatkozó tisztességtelen kikötés helyébe lépő érintett magyar jogszabályok (DH törvények), különösen a DH1 törvény 3. §-a értelmében visszamenőleges hatállyal a kölcsönszerződés szerves részévé váló kikötések a kötelező érvényű nemzeti jogszabályi rendelkezéseket tükröző kikötésként nem tartoznak a fogyasztói Irányelv alá, mivel az az 1. cikkének (2) bekezdése értelmében nem alkalmazható a kereskedő és fogyasztó közötti szerződésben szereplő, a nemzeti szabályok által meghatározott feltételekre [39. pont]. A C-6/22. számú ügy pedig a lengyel jogi helyzettel lényegesen eltérő magyar jogi szabályozás miatt nem alkalmazható, a magyar jogalkotás ugyanis a lengyel jogalkotástól eltérően véglegesen, a jogkövetkezményekre is kiterjedően rendezte a tisztességtelenül felszámított árfolyamrés és egyoldalú szerződésmódosítási jogból eredő költségnövekedés kérdését, továbbá részben rendezte az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos kérdéseket is.

[17] Az árfolyamrés, valamint az egyoldalú költségemelés kérdéskörét a DH2 törvény már rendezte, a felülvizsgált elszámolás már ennek figyelembevételével készült, így ezen szerződéses kikötések tisztességtelensége jelen perben már nem vizsgálható.

[18] A C-705/21., C-379/21. számú ügyben hozott EUB döntések arra az esetre vonatkoztak, amennyiben a szerződés érvénytelensége megállapításra kerülne, így azok jelen per elbírálása szempontjából nem bír relevanciával. A C-630/23. számon folyamatban lévő eljárás szintén az érvénytelenség megállapítása esetén irányadó eljárásra vonatkozó kérdéseket vizsgál, így annak a per elbírálása szempontjából nincs jelentősége.

[19] Az elsőfokú bíróság nem tartotta indokoltnak előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését abban a kérdésben, hogy az eljáró bíróság bíróságnak minősül-e. Az a körülmény, hogy a felperesi jogi képviselő álláspontja szerint a bírók gyakorlata uniós jogot tagadó, nem alapozza meg előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését. Az EUB az uniós jog értelmezésére, illetve az uniós intézmények által elfogadott jogi aktusok érvényességére

vonatkozó kérdésekről dönt. Előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére a nemzeti jog értelmezése kérdésében nincs lehetőség, így az elsőfokú bíróság az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmet elutasította.

[20] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a perbeli kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítását és az érvénytelenség orvoslását az eredeti állapot helyreállításával akként, hogy a felperes csak a számára folyósított tőkeösszeg visszatérítésére köteles. Kérte továbbá az I. rendű alperes perköltségben való marasztalását.

[21] Előadta, hogy az Irányelv hatálya alá tartozó perben a felperes azt az alanyi jogát érvényesítette, hogy a DH1 törvény 3. § (1) bekezdése szerinti semmisségi ok az egész szerződés érvénytelenségét okozza, amely folytán a felperes az eredeti jogi és ténybeli állapot helyreállítását igényelte. Az elsőfokú bíróság azonban nem tartotta tiszteletben az uniós jog primátusát, ezáltal megfosztotta felperest az Irányelv által biztosított jogaitól, és az Irányelv által biztosított hatékony jogvédelemtől. Az EUB C-453/10 és C-932/19. számú ítéletére utalással a felperes kifejtette, hogy az Irányelv 6. cikke (1) bekezdésének a rPtk. 239. § (2) bekezdésébe való implementálása révén a részleges semmisség orvoslása mind diszpozitív, mind kógens normával az uniós jogba és a magyar jogba ütközik. A felperesi kereset a DH1 törvény 3. § (1) bekezdése szerinti megdönthetetlen törvényi vélelemből indult ki, amelyet a bíróság hivatalból köteles alkalmazni. A C-26/13. számú ügy alapján is egyértelmű, hogy a szerződést a semmis feltételek nélkül nem lehetséges teljesíteni.

[22] Az EUB ítéleteiben az uniós jog kötelező értelmezését adja meg, amelyek a jelen perben felmerülő jogkérdésekre is közvetlen hatállyal bíró válaszokat tartalmaznak. Az elsőfokú bíróság azonban az uniós jogot figyelmen kívül hagyta, mivel a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria is rendszerszinten mellőzi az uniós jog alkalmazását. Ezzel az elsőfokú bíróság elvesztette az EUMSZ 19. cikke szerinti pártatlan és független bíróság jellegét, így az ítéletéhez nem is fűzhető jogi hatály.

[23] Az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett volna, hogy a megdönthetetlen törvényi vélelem a szerződés részleges vagy teljes érvénytelenségét okozza, majd állást kellett volna foglalnia a szerződés maradék tartalma felől, illetve, hogy a részleges semmisséget lehet-e orvosolni a rPtk. 239. § (2) bekezdése alapján, továbbá figyelembe kellett volna vennie az EUB C-26/13, C-6/22. és C-186/16. számú ítéleteiben foglaltakat. Ehhez képest az elsőfokú bíróság egyáltalán nem vizsgálta, hogy a DH1 törvény 3. § (1) bekezdése és 4. § (1) bekezdése szerinti törvényi vélelmek a szerződés részleges vagy teljes semmisségét okozzák-e, ahogyan azt sem vizsgálta, hogy mi a szerződés maradék tartalma. Az elsőfokú bíróság nem értékelte a rPtk. 239. §-át sem, ahogyan a hivatkozott EUB ítéleteknek sem tulajdonított jelentőséget. Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul mellőzte a C-6/22. számú EUB ítéletben foglaltak alkalmazását arra hivatkozással, hogy a magyar jogi szabályozás eltér a lengyel jogszabályi környezettől, mivel ezt jogilag téves álláspont, másrészt a lengyel és magyar ügyek teljesen azonosak az Irányelv alkalmazása szempontjából. Az elsőfokú bíróság célja

arra irányult, hogy a C-51/17. számú EUB ítéletre hivatkozással korlátozza C-118/17. és C-932/19. számú ítéletek hatályát, amire hatásköre nem volt.

[24] A felperes az EUMSZ 267. cikkére való hivatkozással előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett elő azon aggály alapján, hogy a Kúria, a Fővárosi Ítéltábla és a Balassagyarmati Törvényszék nem minősül pártatlan és független bíróságnak. Ebben a körben a vizsgálatot az uniós jog alapján kell elvégezni, és erre csak és kizárólag az EUB rendelkezik hatáskörrel. Ez a vizsgálat nem minősül az eljárási szabályok szerinti kizárási indítvány tárgyában lefolytatandó vizsgálatnak. A felperes kiemelte, hogy a Kúria nem hajlandó hatályon kívül helyezni az uniós jogot sértő részeiben a 6/2013. és 2/2014. számú PJE határozatokat, azokat az alsóbb fokú bíróságok integritásának megsértésére használják fel. A Kúria létrehozta az ún. konzultációs testületet, amely jogforrásként alkalmazott állásfoglalásokat tett közzé, az EUB által hozott döntések hatására azonban a testület működése megszűnt. A Kúria emellett az európai jogi szaktanácsadói hálózat működtetésével integritási sérelmet okoz az alsóbb fokú bíróságokon. A bíróság oktatási programjain olyan kúriai bírók vesznek részt, akik uniós jogot sértő ítéleteket hoznak. A Kúria Polgári Kollégiuma és a Bankszövetség megállapodott abban, hogy az uniós jog teljes érvényesülését és a hatékony bírói jogvédelmet kizárják a fogyasztói perekből, amelynek bizonyítéka a Kúria által előterjesztett C-630/23. szám alatti előzetes döntéshozatali kérelem. Az EUB C-430/21. számú ügyben hozott ítélete alapján a Kúria és az alsóbb bíróságok nem autonóm módon gyakorolják feladatkörüket, ugyanis a végrehajtói hatalom és a bírói hatalom több szálon összefonódik, a Kúria Elnökének kinevezése komoly aggályokat vet fel. A Kúria ítélezési gyakorlatában a pénzügyi stabilitás céljából tudatosan feláldozza a fogyasztói jogokat. A Kúria egyik eljáró tanácsa sem alkalmazza a releváns EUB ítéleteket, így döntéseik sértik az Irányelvet. A Charta 47. cikke, az EUMSZ 19. cikk (1) bekezdés második albekezdése és az EUMSZ 267. cikke alapján egyik fokon eljáró bíróság sem minősül pártatlan és független bíróságnak.

[25] A felperes az Irányelv értelmezésére vonatkozó uniós bírósági gyakorlat ismertetése mellett előadta, hogy a felperesi jogi képviselőn kívül nincs olyan magyar ügyvéd, aki következetesen kitarthatna a megdönthetetlen törvényi vélelmen alapuló jogérvényesítés mellett. Ez a helyzet az EUB C-83/22. számú ügyben hozott ítéletével analóg módon oda vezet, hogy miután az eljáró jogi képviselők nem hisznek abban, hogy a Kúria önként lemond a rendszerszintű uniós jog tagadásáról, a fogyasztók nem kapnak olyan tájékoztatást, amely felhívja figyelmüket az őket illető anyagi és alanyi jogaikra. Az EUB szerint az érintett szerződés feltételeinek esetleges tisztességtelen jellege hatékony vizsgálatának hiányában nem lehet garantálni az Irányelv által biztosított jogok tiszteletben tartását. A szerződési feltételek hatékony vizsgálatára az EUB logikailag kötött és meghatározott sorrendet ír elő, amelytől ha a tagállami bíróság eltér, akkor nem fog megfelelni az Irányelv szerinti kötelezettségének. A DH1 törvény a C-453/10. számú „Perenicova” ítélet által meghatározott objektív értékelési szakaszban megakadályozza, hogy a bíróság az árfolyamrés tisztességtelensége kapcsán annak a szerződés érvényességére gyakorolt hatását vizsgálja, ami az uniós jog alapján kötelező lenne. A törvény ugyanakkor a szerződésbe emeli az MNB árfolyamot annak érdekében, hogy a szerződést fenntartsa, ez azonban az uniós jog alapján tiltott. A semmis szerződési feltétel helyébe diszpozitív norma behelyettesítése fogalmilag kizárt, mint kogens norma behelyettesítése az Irányelvvel ellentétes a C-6/22. és C-26/13. számú EUB ítélet alapján.

[26] A rPtk. 209. § (5) bekezdése szerint akkor nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg. Az EUB gyakorlatában a szerződési feltétel vizsgálatának nem a nemzeti jogi norma a tárgya, hanem annak szerződésre gyakorolt hatása. A tisztességtelen feltétel helyébe lépő jogi norma akár kógens, akár diszpozitív, kizárja az eredeti jogi és ténybeli állapot helyreállítását, így sérti az Irányelvet. Az EUB C-243/20. számú ítélete szerint a szerződési feltétel akkor nem tartozik az Irányelv hatálya alá, ha az olyan szabályt tükröz, amelyet a nemzeti jog szerint akkor kell alkalmazni a szerződő felek között, ha e tekintetben más módon nem állapodtak meg. A deviza alapú szerződésekben azonban volt ettől eltérő megállapodás, mégpedig vételi és eladási árfolyamok alkalmazása. Amennyiben egy jogi norma előír egy szabályt, annak vizsgálatára nincs hatásköre az EUB-nak. Más kérdés azonban, hogy ha a nemzeti jog tartalma ellentétes az uniós jog valamely kötelező rendelkezésével, akkor az uniós jogot sértő nemzeti jogot mellőzni kell a Simmenthal-ítéletben foglaltak szerint. Egy adott feltétel tisztességtelenségének vizsgálata nem keverhető össze az uniós joggal szembenálló tagállami jogi előírás alkalmazhatatlanságával. Az EUB az ítéleteiben egy vélelmet állított fel, amely megdönthető, ha ugyanis a fogyasztó a törvényi feltétel szerződésre gyakorolt hatása kapcsán megdönti a vélelmet, akkor ez azt eredményezi, hogy a Simmenthal-ítélet alapján az Irányelvben biztosított egyenértékűség, teljes érvényesülés és hatékony jogvédelem elveinek sérelme miatt a nemzeti jogi norma egyáltalán nem alkalmazható. Ez ugyanakkor nem tisztességtelenségi vizsgálatot jelent. Az nem kérdés, hogy a deviza alapú szerződésekben szereplő indexálás semmis, arról viszont dönteni kell, hogy az érvénytelenséget lehet-e orvosolni kógens vagy diszpozitív norma utólagos behelyettesítésével. Erről a kérdésről pedig az EUB már több ítéletben is döntött és meghatározta behelyettesítés korlátait. Az EUB által a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat körében meghozott C-208/21. és C-605/21. számú ítéletei alapján bármely hitelező azon magatartása, amellyel hozzáigazította versenytársaihoz a tisztességtelen feltételekkel meghatározott szolgáltatásait, egyfelől korlátozta a versenyt, másfelől a szolgáltatóval szerződő feleket hátrányos feltételek elfogadására kényszerítette azáltal, hogy az addig szokásos szerződéses termékeket kivonta a piacról.

[27] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme annak tartalma szerint az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, és ennek körében azt, hogy a perbeli kölcsönszerződés adósai a kölcsönkérelemben foglaltak szerint kijelentették és elismerték, hogy a vonatkozó tájékoztató anyagot átvették, azt megértették és tudomásul vették. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, vagy a szerződésben az adós és az adóstárs aláírásával igazolta, hogy a szerződés kockázatairól világos tájékoztatást kapott, a kockázati összetevőket ismeri és a hitelt ennek ismeretében is fel kívánja venni. Az I. rendű alperes által csatolt kockázatfeltáró nyilatkozat megfelel az EUB C-186/16. számú ítéletében kifejtett kritériumoknak, mivel mind az árfolyamváltozás kockázatára, mind az ebből eredő többletterhek lehetőségére kifejezetten felhívja a figyelmet.

[28] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a kölcsönszerződés nem kizárólag a kamatot tünteti fel, hanem tartalmazza az egyéb költségeket is, így megfelel a rHpt. 210. § (1) és (2) bekezdésében foglalt előírásoknak. Az elsőfokú bíróság arra is helyesen utalt, hogy

a deviza konstrukció 6/2013. számú PJE határozat alapján nem minősül jóerkölcsbe ütközőnek.

[29] A tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az átlagos fogyasztó mércéjét keresztül megítélt fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Az I. rendű alperes által nyújtott tájékoztatás megfelel a Kúria BH2021.109. számú eseti döntésében részletezett szempontoknak is. Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a 6/2003. számú PJE III. pontjában és az EUB C-51/17., illetve C-118/17. számú ítéletében foglaltakat is. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság továbbá, hogy az árfolyamrés, valamint az egyoldalú költségemelés kérdéskörét a DH2 törvény már rendezte, a felülvizsgált elszámolás ennek figyelembevételével készült, így ezen kikötések tisztességtelensége a jelen perben már nem vizsgálható.

[30] A felperes Gf.3. sorszámú beadványában az EUMSZ 267. cikke alapján előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmet terjesztett elő annak megállapítása érdekében, hogy a Fővárosi Ítéltábla nem minősül pártatlan és független bíróságnak a Charta 47. cikke, az EUMSZ 17. cikk (1) bekezdés második albekezdése és az EUMSZ 267. cikke alapján, mivel az eljáró tanácsnak sem képessége, sem hajlandósága nincs az uniós jog alkalmazására.

[31] A felperes Gf.6. sorszám alatti beadványában az ítéltábla eljáró tanácsával szemben kizárás iránti kérelmet terjesztett elő. Kérte továbbá a másodfokú tárgyalás felfüggesztését az Európai Bizottság által 8572/16/JUST szám alatt folyamatban lévő „Pilot” eljárás befejezéséig.

[32] Emellett fenntartotta az EUMSZ 267. cikkére való hivatkozással előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét is azon aggály alapján, hogy a Fővárosi Ítéltábla nem minősül pártatlan és független bíróságnak. A korábbi érveit kiegészítve hivatkozott arra, hogy a MABIE által szervezett demonstráció kapcsán a magyar bírói kar kifejezésre juttatta, hogy a bíróságok elvesztették függetlenségüket, illetve, hogy a Kúria jogállamiságot sértő módon avatkozott be az alsóbb fokú bíróságok integritásába.

[33] A felperes az EUB és a hazai bíróság ítélezési gyakorlatának összevetésével kiemelte, hogy az Irányelv hatálya alá tartozó ügyekben a bíróságok kötelezettsége kétirányú, egyrészt biztosítaniuk kell az uniós jog teljes érvényesülését, másrészt magas szintű jogvédelmet kell biztosítaniuk a fogyasztóknak a tisztességtelen hitelezőkkel szemben. Az uniós jog alkalmazása körében a nemzeti bíróságnak nincs hatásköre értelmezni az uniós jogot. A DH1 törvény 3. § (1) bekezdésében meghatározott megdönthetetlen törvényi vélelem kizárja bírói mérlegelés lehetőségét, így ebben a körben a vélelem felülbírálatára a bíróságnak nincs hatásköre. Az uniós jog értelmezésére csak az EUB rendelkezik hatáskörrel, amennyiben a nemzeti bíróság az EUB ítéletét kirekeszti az alkalmazandó anyagi jog köréből,

ügy hatáskör hiányában járt el. Az EUB ítéletei az összes tagállami bíróságot kötik, ezért is alaptalan az az érvelés, hogy a lengyel kezdeményezésű ügyekben született ítéletek nem vonatkoznának a magyar bíróságokra. Az EUB ítéletek a jogi norma szerződésbe való helyettesíthetősége kapcsán feltételeket szabnak, az csak a szerződés teljes semmissége esetében lehetséges, ha a fogyasztót a teljes semmisség súlyos joghátránynak tenné ki, és ha a fogyasztó kifejezetten nyilatkozik, hogy a behelyettesítést kívánja. Ebből következően a nemzeti bíróságnak nincs hatásköre arra, hogy a fogyasztó kinyilvánított akaratával szemben a szerződésbe utólagosan bármilyen tartalmat behelyettesítsen. A nemzeti bíróságnak arra sincs hatásköre, hogy olyan ítélkezési gyakorlatot tartson fenn, amelyet az EUB az Irányelvvel ellentétesnek minősített. A hatáskör hiányában eljáró bíró hivatali visszaélés bűncselekményt valósít meg.

[34] A felperes indítványozta az előzetes döntéshozatali kérdés felvetését akként, hogy az Irányelvvel ellentétesnek minősül-e az a tagállami bírósági gyakorlat, hogy az EUB ítéleteit a releváns jogvitákban nem alkalmazzák vagy az ítéletek szövegét abból a célból torzítják el, hogy az uniós jog tartalmát a nemzeti joggal felülírják, továbbá, hogy az ilyen ítélkezési gyakorlatot tanúsító bíróságok megfelelnek-e az EUSZ 19. cikke szerinti pártatlan és független bíróság fogalmának.

[35] A felperes ugyancsak előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére indítványozta arra nézve, hogy garantált-e a jelen bíróság előtti polgári perben az uniós jog teljes érvényesülése és a hatékony bírói jogvédelem.

[36] A felperes további előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelmében az Irányelv és a magyar bírósági ítélkezési gyakorlat viszonyát kérte vizsgálni a DH1 törvény 3. § (2) bekezdésében foglalt kógens norma behelyettesítésére vonatkozóan, továbbá a DH1 törvény 37. §-a és 32/A. §-a tartalmát illetően, valamint kérte annak vizsgálatát, hogy a Kúria végzései korlátozhatják az EUB ítéletének hatályát.

[37] A felperes utolsó előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítványa arra a kérdésre keres választ, hogy a Charta és az Irányelv rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy a nemzeti bíróság akkor is köteles a fogyasztói szerződésben foglalt feltétel tisztességtelen jellegéből eredően annak a szerződés érvényességére gyakorolt hatását a szerződéskötés időpontjára vonatkozóan értékelni, ha a határozathozatal időpontjára a jogalkotó utólagos beavatkozása útján elvégzett, a felekre kötelező szerződésmódosítás következtében az érintett feltétel úgy módosult, hogy az már nem minősül tisztességtelennek. Amennyiben erre a kérdésre a válasz igen, úgy az Irányelvet és Chartát úgy kell-e értelmezni, hogy a szerződésben szereplő feltétel tisztességtelen jellegét hivatalból észlelő nemzeti bíróság feladata-e, hogy tájékoztassa a fogyasztót az ilyen szerződés semmisségéhez fűződő jogkövetkezményekről. A felperes harmadik kérdése arra irányult, hogy ellentétes-e az Irányelv rendelkezéseivel, valamint a tényleges érvényesülés, az arányosság és a jogbiztonság elvével az olyan, a nemzeti bíróság által kialakított ítélkezési gyakorlat, amely a fogyasztói szerződésben alkalmazott tisztességtelen szerződési feltétel miatti részleges vagy teljes érvénytelenség jogi tényének megállapítása esetében az érvénytelenség jogkövetkezményeit a

rPtk. 231. § (2) bekezdése alapján úgy orvosolja, hogy a kieső feltételt az MNB hivatalos árfolyamának behelyettesítésével váltja fel.

[38] A negyedik kérdés arra irányult, hogy ellentétes-e az Irányelv és a Charta rendelkezéseivel, illetve a tényleges érvényesülés, az arányosság és a jogbiztonság elvével az az ítélkezési gyakorlat, amely a fogyasztói szerződés részleges vagy teljes érvénytelenségének megállapítása esetében az érvénytelenség jogkövetkezményét a DH1 törvény 3. § (2) bekezdésének kógens rendelkezésének behelyettesítésével orvosolja anélkül, hogy vizsgálná, hogy a nemzeti jogszabályban előírt intézkedések lehetővé teszik-e annak a jogi és ténybeli állapotnak a helyreállítását, amelyben az említett fogyasztó a tisztességtelen kikötés hiányában lett volna, illetve hogy a kölcsönszerződés semmissége folytán az érintett fogyasztókat különösen káros következmények érik-e. Az ötödik kérdés arra irányult, hogy az Irányelv rendelkezéseivel és az alapelvekkel összeegyeztethető-e az olyan ítélkezési gyakorlat, illetve a nemzeti jog olyan rendelkezésre, amely a fogyasztói szerződés részleges vagy teljes érvénytelenségének megállapítása esetében nem tájékoztatja a fogyasztót az érvénytelenség lehetséges jogkövetkezményeiről. A hatodik kérdés arra irányult, hogy az Irányelv rendelkezéseinek és az alapelveknek megfelel-e az ítélkezési gyakorlat, illetve a nemzeti jog olyan értelmezése, amely a fogyasztói szerződés teljes érvénytelenségének megállapítása esetében az eredeti jogi és ténybeli állapot helyreállításával azonosítja azt az állapotot, amelyet vagy a bíróság a rPtk. 231. § (2) bekezdése szerint diszpozitív szabály behelyettesítésével vagy a jogalkotó DH1 törvény 3. § (2) bekezdésében foglalt kógens norma behelyettesítésével alakít ki.

[39] A felperes a per másodfokú tárgyalásán csak azt az előzetes döntéshozatal kezdeményezése iránti kérelmét tartotta fenn, amelyet annak megállapítása érdekében terjesztett elő, hogy a Fővárosi Ítéltábla nem minősül pártatlan és független bíróságnak a Charta 47. cikke, az EUMSZ 17. cikk (1) bekezdés második albekezdése és az EUMSZ 267. cikke alapján.

[40] Az II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

[41] Az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben bírálta felül, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt. A felperes fellebbezését a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta el.

[42] A felperes fellebbezése nem alapos.

[43] A felperes fellebbezési kérelme csak a perbeli szerződés árfolyamrész alkalmazását lehetővé tevő szerződési feltétel tisztességtelensége miatti érvénytelenségre irányuló érvelésre vonatkozott, ezért az ítélőtábla a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a

továbbiakban: rPp.) 253. § (3) bekezdésére tekintettel az elsőfokú bíróság egyéb érvénytelenségi okokkal kapcsolatos érvelését nem érintette.

[44] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla az elsőfokú bíróság döntésével és annak jogi indokaival is egyetértett, utóbbiakat a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az alábbiak szerint egészíti ki.

[45] Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást arról, hogy a felperes alaptalanul hivatkozott a szerződés teljes érvénytelenségére az árfolyamrészről szóló szerződési feltételek DH1 törvény 3. § (1) bekezdésével megállapított semmissége folytán. A felperes az Irányelv, az azt értelmező EUB ítéletek és a DH törvények félreértésével jutott arra a következtetésre, hogy a DH1 törvény 3. § (2) bekezdése folytán kiegészült, az MNB hivatalos deviza árfolyamának alkalmazását előíró szerződési tartalmat a peres bíróság további tisztességtelenségi vizsgálat tárgyává tehetné, vagy ezt a jogszabály erejénél fogva a szerződés részévé váló tartalmat bármely uniós jogi hivatkozás mentén figyelmen kívül hagyhatná.

[46] A DH1 törvény 3. § (1) bekezdése az árfolyamrészre vonatkozó szerződéses kikötést semmisnek minősítette azzal, hogy a (2) bekezdés értelmében ahelyett főszabályként az MNB hivatalos árfolyamát kell alkalmazni ex tunc hatállyal. A törvény rendelkezéséből következően az árfolyamrészre vonatkozó szerződési feltétel semmissége nem vezet az egész szerződés érvénytelenségére, mert ezt a tisztességtelen feltételt a jogalkotó orvosolta. Tehát törvényhozási úton végérvényesen eldőlt, hogy az árfolyamrészt szabályozó szerződéses kikötés tisztességtelenség okán semmis, és ebből az okból az egész szerződés nem dőlt meg, nem érvénytelen. Az érvénytelenség oka és terjedelme a törvény kötelező rendelkezése folytán a továbbiakban nem vitatható.

[47] A bíróságnak arra sincs jogszerű lehetősége, hogy a DH1 törvény 3. § (2) bekezdését figyelmen kívül hagyja. Nem vitás, hogy az uniós jog elsőbbségének elve (vö. EUB C-106/77. számú „Simmenthal” ügy) alapján a nemzeti bíróság az uniós jog teljes érvényesülése érdekében köteles eltekinteni a közösségi joggal ellentétes nemzeti jogszabályok alkalmazásától. A perbeli esetben azonban a bíróság nem alkalmazza a DH1 törvény 3. § (2) bekezdését, az ugyanis a bíróság döntése nélkül, a törvény erejénél fogva (ipso iure) fejtette ki joghatását valamennyi deviza alapú szerződés vonatkozásában. Az árfolyamrészből származó különbözetet a pénzügyi intézmények a DH2 törvény 3. § (1)-(2) bekezdése szerint kötelesek voltak a fogyasztó javára túlfizetésként elszámolni.

[48] A DH törvények rendszeréből kétséget kizáróan következik, hogy az árfolyamrészről szóló szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása és a kapcsolódó jogkövetkezmények levonása bírósági jogalkalmazás nélkül, a törvény erejénél fogva bekövetkezett, ezért ebben a körben nincs olyan szabály, amelynek alkalmazásától a bíróság eltekinthetne. A deviza alapú szerződés más okból való részleges vagy teljes

érvénytelenségének megállapítása iránti perben tehát a bíróság már csak a jogszabály által ex tunc hatállyal megállapított szerződési tartalommal, azaz az MNB árfolyammal kiegészült szerződést vizsgálhatja. Éppen ezért az árfolyamrés kapcsán nem merül fel a tisztességtelen feltételek tagállami bíróság általi tartalmi módosításának tilalma sem, mert ilyen tartalmi beavatkozást az árfolyamrészről szóló szerződési feltételeken a bíróság nem végez.

[49] Az EUB C-932/19. számú ügyben hozott ítéletének rendelkező része a DH1 törvény rendelkezései mellett nem értelmezhető, hiszen a DH1 törvény nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely „arra kötelezi a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságot, hogy e kikötést a nemzeti jog olyan rendelkezésével váltsa fel, amely a hivatalos árfolyam alkalmazását írja elő”. A kifejtettek szerint a DH1 törvény az árfolyamrészről szóló kikötés kapcsán semmilyen feladatot nem ró a bíróságokra, miután annak tisztességtelenségéről és a tisztességtelenség jogkövetkezményeiről az összes deviza alapú szerződés tekintetében bírói közreműködést nem igénylő módon, jogalkotási úton rendelkezett. Ebből az is következik, hogy a rPtk. 231. § (1) bekezdésének alkalmazása fel sem merül, hiszen a tisztességtelen feltétel helyébe lépő tartalmat nem a Ptk. diszpozitív, hanem a DH1 törvény 3.§ (2) bekezdésének kógens rendelkezése határozza meg.

[50] Az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a DH1 törvény 3. § (2) bekezdése nem tartozik az Irányelv hatálya alá, így annak tisztességtelensége eleve nem tehető vizsgálat tárgyává. A felperesi hivatkozással szemben erről a kérdésről az EUB több magyar vonatkozású ügyben is állást foglalt. A EUB a C-51/17. számú „Ilyés” ügyben hozott ítéletének 62-64. pontjában az Irányelv 1. cikkének (2) bekezdésére utalással megállapította, hogy a DH1 törvény 3. § (2) bekezdésével a deviza alapú szerződésekbe léptetett MNB árfolyam alkalmazását előíró feltétel olyan feltételnek minősül, amely kötelező jogszabályi rendelkezést tartalmaz, ezért nem tartozik az Irányelv hatálya alá.

[51] Az EUB ezt az álláspontját a C-118/17. számú „Dunai” ügyben hozott ítéletének 37. pontjában is megerősítette, egyben a 40-45. pontban rámutatott, hogy az árfolyamrés tartalmazó szerződések feltételeinek törvényi úton való módosítása a szerződések érvényben tartásával megfelel az Irányelvben és annak 6. cikk (1) bekezdésében írt célkitűzésnek. E cél ugyanis a felek közötti egyensúly helyreállítása a szerződés egésze érvényességének helyreállításával, nem pedig a tisztességtelen szerződési feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmissé nyilvánítása (C-118/17. 40. pont). Az ítélet 42-43. pontja értelmében a jogalkotó köteles tiszteletben tartani az Irányelv 6. cikk (1) bekezdéséből eredő követelményeket, vagyis nem gyengítheti a fogyasztók számára az Irányelv által biztosított védelmet, de egyébként az Irányelv nem képezi akadályát annak, hogy a tagállamok jogszabállyal vessenek véget a tisztességtelen szerződési feltételek alkalmazásának.

[52] Az EUB által a jogalkotóval szemben megfogalmazott elvárás azt jelenti, hogy a tisztességtelen feltételekre vonatkozó nemzeti jogi szabályozásnak lehetővé kell tennie azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó a tisztességtelen feltétel hiányában lett volna (C-118/17. 44. pont). A DH2 törvény idézett rendelkezései ugyanakkor biztosítják, hogy az árfolyamrés alkalmazásából eredő túlfizetést a fogyasztó javára jóváírják,

így a DH törvények rendszere az árfolyamrészről szóló tisztességtelen feltételek tekintetében eleget tesz az EUB elvárásainak. Mindezt az EUB a C-932/19. számú ítélet 39-42. pontjában is megismételte.

[53] A Kúria ezzel azonos jogi álláspontját fejtette ki több határozatában az EUB C-932/19. számú ítéletében foglaltakra és a DH törvények alkalmazhatóságára vonatkozóan (Gfv.30.369/2023/6. számú ítélet [68]-[72] bekezdései, Pfv.20.708/2023/6. számú határozat).

[54] A felperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy az EUB C-630/23. számú ítélete alapján a kereset teljesíthető lenne. A hivatkozott ítélet az árfolyamkockázat fogyasztóra való telepítéséről szóló szerződési feltétel tisztességtelenségnek jogkövetkezményeire nézve tartalmaz irányutatót, miközben kifejezetten utal arra, hogy az árfolyamrészre vonatkozó kikötésekkel kapcsolatos problémák orvoslására irányuló jogszabály fennállása nem érinti az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötések tisztességtelensége tekintetében végzendő vizsgálatot ([73] bekezdés). A EUB a korábbi döntéseivel összhangban a [49]-[50] bekezdésben arra is utal, hogy a DH1 törvény 3. §-ában szereplő devizaátváltási mechanizmus előírása egyrészt tiszteletben tartja az Irányelv 6. cikk (1) bekezdését, illetve az EUB ítélkezési gyakorlatában értelmezett követelményeket, másrészt biztosítja az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó tisztességtelen kikötés elhagyásához kapcsolódó visszatartó hatást is.

[55] Megjegyzi továbbá az ítéltábla, hogy az Alkotmánybíróság a DH1 törvény egészének, illetve a jelen perrel érintett egyes rendelkezéseinek alaptörvény-ellenességét vizsgálta, és az erre irányuló indítványokat elutasította [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, 2/2015. (II. 2.) AB határozat].

[56] Mivel a fentiek szerint a felperes által hivatkozott okból a perbeli szerződés érvénytelensége nem állapítható meg, a bíróságnak az EUB C-19/20. és C-6/22. számú ítélete szerinti, az érvénytelenség jogkövetkezményeire vonatkozó tájékoztatást nem kellett kiadnia.

[57] Az ítéltábla mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint helybenhagyta.

[58] Az ítéltábla nem tartotta lehetségesnek a felperes által indítványozott előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó indítványt sem, mert az EUB az uniós jog értelmezésére rendelkezik hatáskörrel, annak megállapítására azonban nem jogosult, hogy a tagállami bíróság pártatlanságáról vagy hatékonyságáról állást foglaljon.

[59] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az I. rendű alperes jogi képviselőjével felmerült másodfokú perköltség viselésére, amelynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján állapította meg. A felperes köteles továbbá az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére is a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

[60] Az illeték megfizetésére való felhívás a 2023. január 1-től hatályos Itv. 78. § (4) bekezdésén és a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésén alapul. Tájékoztatja az ítéltábla a felperest, hogy az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát. Amennyiben az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesz eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2025. június 4.

Dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Benedek Szabolcs s.k.
előadó bíró

Dr. Csóka István s.k.
bíró